

خبرنامه هفتگی

مدیریت تعارض منافع

شماره هفتاد و دوم - ۳۰ آبان تا ۶ آذر ۱۴۰۰

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی
۷ آذر ۱۴۰۰

۷۲

بنام خداوند جان و آفریننده

خبرنامه هفتگی مدیریت تعارض منافع

شماره هفتاد و دوم - ۳۰ آبان تا ۶ آذر ۱۴۰۰

مجموعه مطالعه و پایش تعارض منافع در ایران - ۷۲

مرکز توانمندی سازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی

۷ آذر ۱۴۰۰

فهرست مطالب

- درآمد: برای مدیریت تعارض منافع چه باید کرد؟..... ۲
- دلیل بررسی دو شوری طرح تعارض منافع..... ۶
- تعارض منافع؛ سرطان خاموش..... ۶
- برای مقابله با تعارض منافع تاکنون معطل کرده ایم..... ۷
- تعارض منافع و تصمیمات مدیریتی..... ۷
- احصاء مصادیق تعارض منافع به منظور تسهیل فرآیندهای اقتصادی..... ۸
- لزوم حساسیت وزیر اقتصاد درباره تعارض منافع اعضای بورس..... ۸
- لزوم برخورد با تعارض منافع کارمندان دولت در دوران خدمت..... ۸
- تعارض منافع عامل مقاومت در اجرای نسخه الکترونیکی..... ۹
- «خ» مثل خودرو؛ «ت» مثل تعارض منافع..... ۹
- زنان باردار قربانی تعارض منافع سیستم پزشکی؟..... ۱۰
- معرفی و نقد گزارش مصداق شناسی تعارض منافع در تأمین اجتماعی..... ۱۱
- شفاف شدن مصادیق تعارض منافع برای اعضای هیئت مدیره سازمان..... ۱۲
- محتوای چند رسانه‌ای تعارض منافع..... ۱۲
- تحلیل فضای مجازی: تلاش پزشکان برای قاعده‌گذاری برای خود..... ۱۳

درآمد: برای مدیریت تعارض منافع چه باید کرد؟ دو رویکرد آرمانی برای مدیریت تعارض منافع

کمال رضوی

طی پنج سال اخیر و از زمانی که مسئله تعارض منافع به عنوان یکی از علل ناکارآمدی و فساد در نظام حکمرانی ایران محل توجه سیاستمداران قرار گرفته است، مانند بسیاری از دیگر مسائل و چالش‌های درون جامعه و حاکمیت، اذهان متوجه راهکارهای مالوفی نظیر تصویب قانون، جرم‌انگاری، تاسیس نهاد و سازمان و ... بوده است.

از ابتدای دهه ۱۳۸۰ نیز با برجسته شدن مسئله فساد اداری و اقتصادی، تاسیس نهادها، سازمان‌ها، ستادها و کمیته‌های ریز و درشت و تصویب قوانینی نظیر «قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد»^۱ در دستور کار نهادهای حاکمیتی قرار گرفت. اما با گذشته دو دهه، به نظر می‌رسد فساد در سیستم ابعاد پیچیده‌تر و بزرگتری پیدا کرده است. به عبارت دیگر، تاسیس نهاد یا تصویب قانونی به خودی خود در این زمینه کارساز نبوده است. با پیش رو بودن تجاری از این دست به نظر می‌رسد در ترسیم مسیر مدیریت تعارض منافع باید مسیر هوشمندانه‌تری در پیش گرفت و از تکرار تجارب ناکام و شکست‌خورده پرهیز کرد.

به طور کلی و در یک دسته‌بندی عام، دو رویکرد در مواجهه با تعارض منافع قابل تمایز است؛ اینها بیانگر دو تیپ ایدئال هستند و آنچه در فضای واقعی سیاستگذاری مشهود است در دوری یا نزدیکی به این رویکردها قابل سنجش است:

۱. رویکرد راه‌حل‌محور، کلان‌نگر، فراگیر، تکنوکراتیک، بالا به پایین و جرم‌انگارانه
۲. رویکرد مسئله‌محور، زمینه‌نگر، انضمامی، اجتماعی، پایین به بالا و هنجاری

۱. رویکرد راه‌حل‌محور - کلان‌نگر - تکنوکراتیک

رویکرد اول به حکم اینکه راه‌حل‌محور است در مواجهه با مسائلی نظیر فساد و تعارض منافع، بلافاصله اخذ و اقتباس سرمشق‌های موفق بین‌المللی را در دستور کار قرار می‌دهد؛ برای مثال اقتباس رویکرد کمیسیون مقابله با فساد در کره جنوبی یا رونوشت‌برداری از دیگر تجارب فراملی در تصویب قانون فراگیر در بدو امر. به علاوه، این رویکرد چون کلان‌نگر است، در گام اول به دنبال راه‌حلی کلان و فراگیر می‌گردد که بتواند همزمان تعارض منافع در تمام دستگاه‌های اجرایی و حاکمیتی را مدیریت کند؛ مثلاً با طراحی یک سامانه فراگیر، تاسیس یک آژانس یا شورای عالی یا امثالهم نسخه شفابخشی برای تمام موقعیت‌های تعارض منافع یا لااقل بخش مهمی از این موقعیت‌ها در نظام حکمرانی بیچند. به علاوه این رویکرد تکنوکراتیک است؛ تصور می‌کند با روش‌ها و ابزارهای فناورانه نظیر راه‌اندازی سامانه‌ها یا الکترونیکی

۱. مطرح‌شده در سال ۱۳۸۴ و مصوب سال ۱۳۸۷.

کردن فرایندها در درون سیستم اداری می‌تواند تعارض منافع را مهار و مدیریت کند. این رویکرد بالا به پایین است؛ برای مدیریت تعارض منافع بر کسب اقتدار و دستور سازمانی از بالاترین مقام صلاحیت‌دار تمرکز دارد، بدون آنکه به دنبال بازشناسی و فعال کردن ظرفیت‌های ذینفعان در جامعه (و در واقع گروه‌های اجتماعی متضرر از موقعیت‌های مشخص تعارض منافع) باشد. در نهایت اینکه این رویکرد جهت‌گیری عمدتاً جرم‌انگارانه دارد؛ برای غلبه بر موقعیت‌های تعارض منافع به اعمال مجازات‌های کیفری حداکثری مانند محکومیت به زندان و تعلیق و مجازات شلاق و ... اولویت و اهمیت می‌دهد تا در مرتکبان و قربانیان موقعیت‌های تعارض منافع رعب از مجازات و کیفر برانگیزد.

اگر به روند طرح موضوع، سیاست‌گذاری و رسیدن به راه حل در نهادهای حاکمیتی اعم از دولت و مجلس و برخی مراکز تحقیقاتی در سال‌های اخیر بنگریم، درمی‌یابیم که رویکرد غالب در این روند، همین رویکرد اول بوده است (با لحاظ تذکری که در مورد مفهوم ایدئال تایپ داده شد). مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه در مقابل، از سال ۱۳۹۷ و با پرداختن به مسئله تعارض منافع، کوشیده رویکرد بدیلی را در مدیریت تعارض منافع معرفی کرده و در عمل پی بگیرد.

۲. رویکرد مسئله‌محور - زمینه‌نگر - اجتماعی

رویکرد بدیل، در درجه اول و با الهام از رویکرد مسئله‌محوری انطباقی تکرارشونده (PDIA) به جای آنکه راه حل محور باشد، مسئله‌محور است. می‌کوشد ابعاد مختلف مسئله تعارض منافع را واکاوی کند، از تقلیل پیشینی آن به مسائل درون سیستم اداری بپرهیزد و متناسب با بافت و زمینه و پس از واشکافی مسئله و شناخت ذینفعان، به دنبال طراحی راه حل برود.

رویکردی که ما دنبال می‌کنیم، در وجه دوم، زمینه‌نگر است و بیش از آنکه در پی تدوین راه‌حلی کلان و انتزاعی و فراگیر برای مسئله تعارض منافع در تمام سازمان‌ها و نهادهای حاکمیتی باشد، بر قرار دادن مسئله تعارض منافع در زمینه اجتماعی، بافت اداری موجود در هر دستگاه و لزوم تکوین مسئله و راهکار متناسب با آن در اکوسیستم سازمانی مشخص تاکید می‌کند. به عنوان مثال، گرچه تصویب قانون و ایجاد بستر حقوقی فراگیر برای تعارض منافع می‌تواند گره‌گشا باشد، اما با رویکرد بدیل ما قطعاً اولین قدم نیست. اولین قدم شناسایی «انحراف مثبت» یا «بسته‌های اثربخش» در محیط ناکارآمد است؛ یعنی در جایی که در سیستم اداری مملو از تعارض منافع، کارگزاران و کنشگرانی، به راهکارهای زمینه‌مند در یک بخش معین رسیده و کوشیده‌اند آن راهکار را عملیاتی کنند و توفیق نسبی هم حاصل کرده‌اند. از همین رو است که بازخوانی تجارب کامیاب یا ناکام سازمان‌هایی نظیر وزارت راه و شهرسازی، سازمان بهزیستی، وزارت آموزش و پرورش، وزارت نیرو و ... در تنظیم قواعد و دستورالعمل‌هایی برای مدیریت تعارض منافع در سازمان خود، در رویکرد ما اهمیت دوچندان می‌یابد؛ بازخوانی‌ای که باید مقدم بر هر گونه نسخه‌پیچی کلان برای مدیریت تعارض منافع در قالب تصویب قانون یا تاسیس شورای عالی باشد.

رویکرد برخاسته از مفروضات توانمندسازی همزمان، رویکردی اجتماعی است؛ از تقلیل تعارض منافع به امر اداری و فن‌سالارانه پرهیز می‌کند. مناسبات پرتعارض درون دولت و حاکمیت را در بستری از تعارض‌های درون جامعه و گروه‌های متشکل و غیرمتشکل درون آن می‌نشانند و فهم می‌کند. درست است که تعارض منافع عمدتاً درون سیستم بوروکراتیک ظهور می‌یابد، اما محدود کردن خود به حیطه اداری و نادیده‌انگاری ریشه‌های اجتماعی مسئله، حکم تمرکز بر میوه به جای ریشه را دارد. تعارض منافع در مرز میان جامعه و حاکمیت و در تقاطع منافع گروه‌های اجتماعی شکل می‌گیرد که برای خود مؤتلفانی درون سیستم اداری یافته و به قاعده‌گذاری و تسهیل مناسبات تعارض‌آمیز مشغول هستند. چنین است که اگر موقعیتی از تعارض منافع را در سیستم اداری مشاهده می‌کند، به پیوندهای اجتماعی آن توجه کرده و لزوم لحاظ کردن گروه‌های اجتماعی برنده و بازنده از این موقعیت‌ها را در طراحی هرگونه استراتژی مدیریت تعارض منافع ملحوظ می‌دارد.

رویکرد دوم، پایین به بالا است؛ گرچه کسب اقتدار و صلاحیت از مقام صاحب‌صلاحیت اداری را نادیده نمی‌گیرد، اما تقدم را در واشکافی و سپس بر ساخت مسئله، به فهم موضوع از زاویه نگاه ذینفعان موقوف کرده و به شرحی که در فوق گفته شد، به دنبال ایجاد چفت‌وبست‌های اجتماعی برای فائق آمدن بر پدیده پیچیده و چندبعدی تعارض منافع است. در نهایت اینکه رویکرد ما، به جای جهت‌گیری جرم‌انگاری، جهت‌گیری هنجاری دارد. تغییر در هنجارهای اجتماعی را راهبردی عمیق‌تر برای مدیریت تعارض منافع نسبت به در نظر گرفتن مجازات‌های کیفری سنگین می‌داند و به دنبال ایجاد و تقویت اخلاق حرفه‌ای در میان کارکنان سازمان‌های اداری و اصناف و تشکل‌های اجتماعی در معرض تعارض منافع است.

استدلال ما این است که رویکرد دوم گرچه ممکن است زودبازده نبوده و فرم و شکلی برای نمایش دادن مقامات پیدا نکند، زمان‌بر و پیچیده است و در مقاطعی کم‌بازده، اما رویکرد دارای کارکرد واقعی برای مواجهه با مسئله تعارض منافع است. بنابراین ضمن اینکه تصویب قانون جامع و فراگیر برای مدیریت تعارض منافع، مجاب‌سازی مسئولان عالی‌رتبه برای توجه به مسئله تعارض منافع و صدور دستور اداری برای این امر رد نمی‌شود، اما این موارد، به مطالعات زمینه‌مند، مشخص و مصداق‌یابی مورد به مورد در دستگاه‌های اجرایی و ذینفعان مرتبط با آن‌ها موقوف می‌شود. ای بسا تصویب قانون فراگیر، پس از انجام این مقدمات، و پس از ایجاد شناخت و آگاهی عمیق نسبت به مسئله تعارض منافع در سیستم اداری و جامعه و در میان سیاستمداران و نیز پس از ایجاد مطالبه اجتماعی متشکل، مفیدتر و موثرتر باشد تا اینکه قانونی در بستری از بدفهمی از مسئله تعارض منافع و فقدان حضور ذینفعان اجتماعی تصویب شده و به سرنوشت بسیاری از قوانین دیگر ناظر بر اصلاح اداری دچار شود.

بر همین اساس، مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه در سه سال اخیر ضمن اینکه کوشیده با رویکرد اول برخورد فعال کند و به عنوان نمونه، به سهم خود در روند تدوین قانون مدیریت تعارض منافع یا تعامل با مراجع اداری عالی فعال باشد، اما شناسایی زمینه‌مند موقعیت‌های تعارض منافع در دستگاه‌های اجرایی مشخص و نیز در درون جامعه، توجه

به روایت ذینفعان اجتماعی در خلق موقعیت‌های تعارض منافع و بازخوانی و رصد تجارب مشخص «انحراف مثبت» در مدیریت تعارض منافع در سازمان‌ها را مدنظر قرار داده است که تحقق نسبی رویکرد دوم است. امید ما این است که به تدریج جهت‌گیری فضای سیاستگذاری کشور در فهم و مواجهه با تعارض منافع، از رویکرد اول به سمت رویکرد دوم میل پیدا کند.

گزیده اخبار، تحلیل‌ها و گزارش‌های هفته گذشته در حوزه تعارض منافع به این شرح است:

❖ ولی اسماعیلی، رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس در توضیح دلیل بررسی دو شوری طرح تعارض منافع گفت: به دلیل برخی از ابهاماتی که در طرح تعارض منافع وجود داشت به هیئت رئیسه مجلس پیشنهاد دادیم که این طرح به صورت دو شوری بررسی شود.

❖ اصغر جهانگیر، معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه، خبر داد که این معاونت برنامه ویژه‌ای را با همکاری وزارت خانه‌های صمت و جهاد کشاورزی و همچنین اتاق بازرگانی درباره شناسایی مصادیق تعارض منافع در امور تجاری، بازرگانی و اقتصادی در دستور کار قرار داده است.

❖ احسان ارکانی نماینده نیشابور در توییت خود نوشت: استعفای رسانه‌ای عضو جدید شورای عالی بورس، نشان داد وزیر محترم اقتصاد باید پیش از انتخاب و معرفی این اعضا به هیات دولت، نسبت به موضوع تعارض منافع آنها در بورس، حساسیت بیشتری داشته باشد.

❖ روزنامه شرق طی گزارشی به تاثیر تضاد منافع پزشکان متخصص در محرومیت ماماها از دریافت تعرفه منصفانه و پوشش نظام بیمه‌ای پرداخته است.

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی - ۷ آذر ۱۴۰۰

دلیل بررسی دو شوری طرح تعارض منافع

ولی اسماعیلی (رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس) - ۲۹ آبان ۱۴۰۰
 ◀ طرح و لایحه تعارض منافع

به دلیل برخی از ابهاماتی که در طرح تعارض منافع وجود داشت هیئت رئیسه پیشنهاد دادیم که این طرح به صورت دو شوری بررسی شود. درباره یکی از این ابهامات مسئولان اتاق تعاون و اصناف به کمیسیون نامه‌ای ارسال کردند مبنی بر اینکه این طرح ساختار و موضوع تعارض منافع را در بحث‌های دولتی تعریف کرده و نگاهی به بحث‌های صنفی و اتاق‌های بازرگانی و تعاون نداشته است علاوه بر این ابهاماتی نیز از سوی همکاران در زمان بررسی کلیات طرح مذکور در جلسه علنی مطرح شد که این موارد باعث شد که این طرح به صورت دو شوری ارزیابی شود. مرکز پژوهش‌های مجلس نیز نسبت به این طرح ایراداتی را مطرح کرده است، تلاش خواهیم کرد در کمیسیون اجتماعی این ایرادات و ابهامات را بررسی کنیم تا طرح پخته‌ای را به جلسه علنی ارائه دهیم.

[خبرگزاری تسنیم](#)

تعارض منافع؛ سرطان خاموش

محمد امینی رعیا (مدیر اندیشکده اقتصاد مقاومتی) - ۲۹ آبان ۱۴۰۰
 ◀ کلیات تعارض منافع

باید به ملزومات اجرای برنامه‌های کلان نیز توجه ویژه شود. یکی از الزامات از بین بردن موقعیت‌های دارای تعارض منافع است. آسیب مدیران یا ساختارهای دارای تعارض منافع آن است که در بهترین حالت، حتی اگر افراد منتخب و تصمیم‌گیر، صالح و متخصص هم باشند، در زمان تصمیم‌گیری، ناخودآگاه از موقعیت‌های «دارای منفعت برای شخص یا صنف خود» اثر می‌پذیرند و این باعث می‌شود تصمیماتی که اتخاذ می‌کنند، نتواند منافع ملی را حداکثر نماید.

به عنوان نمونه وقتی اختیار قضاوت در خصوص شکایات مردم از پزشکان، در دست نظام صنفی پزشکی باشد، آیا می‌توان انتظار استیفای حقوق مردم و برخورد با پزشکان خاطی را داشت؟ یا وقتی وزیر همزمان سهامدار بخش خصوصی مرتبط با حوزه وزارتی خود است، آیا در تصمیمات می‌تواند خلاف منافع آن بخش عمل نماید؟ یا در شرایطی که مدیر یک بانک در جایگاه حکمرانی نظام بانکی قرار می‌گیرد، می‌تواند رویکرد کلان و ملی را بر منافع بنگاهی و خرد ترجیح دهد؟ تعارض منافع مانند یک «سرطان خاموش» است که به صورت نامحسوس، مانع از تحقق اهداف کلان می‌شود و کشور را تضعیف می‌کند و کسی هم متوجه نمی‌شود ایراد کار کجاست! این مهم هر چند در اصول دوازده گانه دولت مورد تاکید قرار گرفته بود، اما در عمل در برخی انتصابات رعایت نشد. با این حال امیدواریم در اصلاح ساختارها مورد توجه قرار گیرد!

[تسنیم آنلاین](#)

برای مقابله با تعارض منافع تاکنون معطل کرده ایم

جواد امام (دبیرکل حزب مجمع ایثارگران انقلاب اسلامی) - ۲۹ آبان ۱۴۰۰
◀ طرح و لایحه تعارض منافع

اگر قوانین از جمله مدیریت تعارض منافع به درستی اجرا شوند، بسیاری از فسادها، رانت ها از بین می رود. ما از جمله کشورهایی هستیم که در این زمینه کاستی داشته و معطل کرده ایم و نتیجه در شاهد بروز فساد در دستگاه اداری هستیم. مهمتر از وضع قانون، اجرای دقیق آن است. ما پیش از این، قانون منع مداخله کارکنان در معاملات دولتی هم داشته ایم، اما این قوانین به درستی اجرا نشده اند. باید بین تصمیم گیران، مجریان و بهره برداران مرز مشخصی وجود داشته باشد، نباید این سه ضلع با یکدیگر منافع مشخصی داشته باشند، زیرا اگر منافع مشترک داشته باشند، زمینه فساد شکل خواهد گرفت.

تعارض منافع در عرصه سیاسی به دلیل لغزش زیادی که می تواند ایجاد کند، از اهمیت فراوانی برخوردار است. مثلاً سیاستمداری که در شرایط گفتن حرف حق اما علیه هم حزبی های خود قرار دارد یا مدیری که در شرایط انتخاب میان تلاش زیاد برای حل مشکلی ساختاری یا اکتفا به شرح وظایف مکتوب خود قرار دارد. نماینده مجلسی که برای ارائه طرحی به مجلس، برای احداث یک پالایشگاه در شهرستان متبوع خود (که دارای مزیت مکانی برای پالایشگاه نیست) تحت فشار قرار گرفته است یا صاحب تصمیمی که در معرض رشوه ای برای اتخاذ تصمیمی به نفع گروه مشخصی قرار دارد.

[خبرگزاری ایسنا](#)

تعارض منافع و تصمیمات مدیریتی

علی اخلاقی (معاون توسعه مدیریت و منابع شرکت بازرگانی شهرداری تهران) - ۳۰ آبان ۱۴۰۰
◀ کلیات تعارض منافع

جولان تعارض منافع در عرصه های سیاسی و تصمیم گیری های اجتماعی موجب لغزش هایی خواهد شد که در برنامه ریزی های کلان، سبب به هم ریختگی فکری و فساد تصمیم گیری می شود. بطوریکه مدیران در دوراهی تصمیم گیری تعارض منافع سیاسی و حزبی با منافع جمعی قرار می گیرند که در یک گستره عام می تواند حیات و شرایط زیست همه جامعه را تحت تاثیر قرار دهد. منفعت طلبی از مهمترین کنش های انسانی است و این دامنه منافع به قدری گسترده خواهد شد که در تعارض منافع می تواند مانند تقابل دو رقیب عمل کند؛ بطوریکه انتخاب یکی، موجب تضعیف دیگری خواهد شد. در مجموع این تقابل منافع و تعارضات را نمی توان منکر شد و همین موضوع هنگام تصمیم گیری، سبب لغزش و بروز فساد در انتخاب شده و عواقب آن می تواند یک جامعه را درگیر کند. حقیقت این است که بخشی از راه حل تعارض منافع، به حاکمیت وجدان و پایبندی به اخلاق و ارزش های فردی و دینی بر می گردد. اما تجربه نشان داده است، شفافیت در مسایل تا حدود بسیاری این معضل را کنترل خواهد کرد.

[پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی](#)

احصاء مصادیق تعارض منافع به منظور تسهیل فرآیندهای اقتصادی

اصغر جهانگیر (معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه) - ۳۰ آبان ۱۴۰۰
 ◀ تعارض منافع در حوزه کسب و کارها و بازرگانی

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه برنامه ویژه‌ای را در خصوص شناسایی مصادیق تعارض منافع در امور تجاری، بازرگانی و اقتصادی در دستور کار قرار داده و مصادیق تعارض منافع را به منظور تسهیل فرآیندهای اقتصادی احصاء کرده است. نتایج این اقدام که با همکاری وزارت خانه‌های صمت و جهاد کشاورزی و همچنین اتاق بازرگانی انجام شده است، به زودی اعلام خواهد شد.

[خبرگزاری دانشجو](#)

لزوم حساسیت وزیر اقتصاد در باره تعارض منافع اعضای بورس

احسان ارکانی (عضو کمیسیون برنامه و بودجه) - ۱ آذر ۱۴۰۰
 ◀ تعارض منافع در بازار سرمایه

احسان ارکانی نماینده نیشابور در مطلبی در صفحه توئیتر خود نوشت: «استعفای رسانه‌ای عضو جدید شورای عالی بورس، نشان داد وزیر محترم اقتصاد باید پیش از انتخاب و معرفی این اعضا به هیات دولت، نسبت به موضوع تعارض منافع آنها در بورس، حساسیت بیشتری داشته باشد. اعضای شورا نیز فعالیت در بانک‌های خصوصی را به حمایت از میلیون‌ها سهام‌دار نگران، ترجیح ندهند.»

[خبرگزاری ایسنا](#)

لزوم برخورد با تعارض منافع کارمندان دولت در دوران خدمت

اصغر سلیمی (عضو کمیسیون اقتصادی مجلس) و جعفر قادری (نماینده مردم شیراز) - ۱ آذر ۱۴۰۰

◀ کلیات تعارض منافع

اصغر سلیمی: بعضاً فردی در چندین هیئت مدیره و شرکت مشغول فعالیت است که چنین مسئله‌ای باعث می‌شود که تصمیمات کارشناسی و علمی دچار مشکل شود لذا نباید منافع خود و سازمان‌مان را بر منافع ملی و کلان ارجحیت دهیم. مجلس در حال حاضر طرح مدیریت تعارض منافع را پیگیری می‌کند، تصویب این طرح و تایید آن از سوی شورای نگهبان، قطعاً به بسیاری از موارد این چنینی پایان می‌دهد.

جعفر قادری: نماینده مردم شیراز در توییتری نوشت: برخورد با تعارض منافع ایجاب می‌کند که کارمندان دولت و نهادهای عمومی غیردولتی در دوران خدمت، مجاز به اخذ موافقت اصولی واحد تولیدی و پروانه صنفی نباشند و اجازه اشتغال به وکالت، نظارت فنی بر ساخت و ساز و کارشناسی رسمی دادگستری نداشته باشند.

[خبرگزاری تسنیم](#)

تعارض منافع عامل مقاومت در اجرای نسخه الکترونیکی

داریوش چیوایی (کارشناس حوزه مدیریت سلامت) - ۱ آذر ۱۴۰۰
◀ تعارض منافع در حوزه سلامت و درمان

افزایش کیفیت خدمات و کاهش هزینه‌های درمان از جمله مزایای اجرای طرح نسخه الکترونیکی است و عملیاتی نشدن آن شائبه نبود اراده در وزارت بهداشت برای بهبود شرایط نظام سلامت را تقویت می‌کند. عملیاتی شدن نسخه الکترونیکی در بیمه تأمین اجتماعی نشان می‌دهد که ظرفیت‌های لازم برای تکمیل این پروژه وجود داشته و دستگاه‌های نظارتی نیز نباید اجازه تمدید فرصت تمدید مهلت اجرای طرح نسخه الکترونیکی را به وزارت بهداشت بدهند. ممکن است دلایل فرهنگی در تأخیر به وجود آمده موثر باشد؛ اما دلیل اصلی آن مشکل تعارض منافع و قانونگذاری نامناسب است.

[🔗 خبرگزاری فارس](#)

«خ» مثل خودرو؛ «ت» مثل تعارض منافع

اندیشه معاصر - ۳ آذر ۱۴۰۰
◀ تعارض منافع در صنعت

اندیشه
معاصر

ماجرای دهه هشتاد آغاز شد؛ وقتی بنا بود با ابلاغ سیاست‌های کلان اصل ۴۴ قانون اساسی، صنایع بزرگ خصوصی‌سازی شوند. دو خودروساز بزرگ ایرانی هم در صف فروش قرار گرفتند. حدفصل سال‌های ۸۸ تا ۹۰ اما شرکت‌های اقماری وابسته به ایران خودرو مثلاً توانستند با خرید سهام از بازار سرمایه، سهام‌دار ایران خودرو شوند! همین حالا شرکت‌هایی مانند «سرمایه‌گذاری سمند» در لیست سهام‌داران ایران خودرو قرار دارند که بیش از ۶۰ درصد سهام آنها متعلق به ایران خودرو است. یا شرکت گسترش سرمایه‌گذاری ایران خودرو که مالک بیش از ۱۰ درصد سهام این خودروساز بزرگ ایرانی است! از این جالب‌تر اما ورود «قطعه‌سازان» به جمع سهام‌داران خودروسازی است.

جمشید پژویان رئیس پیشین شورای رقابت معتقد بود عضویت یک قطعه‌ساز در هیأت‌مدیره بزرگ‌ترین خودروسازی کشور موجبات رانت اطلاعاتی فراوانی را برای آنها فراهم می‌آورد. بعلاوه تصمیماتی که در جایگاه هیأت‌مدیره اتخاذ خواهد کرد، برای حداکثرسازی انتفاع شخصی است؛ نه رضایت میلیون‌ها مشتری.

قطعه‌سازان همه این سال‌ها به گروگان‌گیری خودروسازان متهم بودند. در گزارش سال ۹۳ مجلس شورای اسلامی آمده است: «با استناد به گزارش نماینده سازمان بازرسی کل کشور، عدم تأمین قطعات توسط شرکت کروز از تاریخ ۱۳۹۲/۰۱/۱۷ لغایت ۱۳۹۲/۰۸/۱۹ منجر به ۲۶ روز توقف خط و کاهش تولید به میزان ۱۸۹۸۵ دستگاه شده.»

[🔗 پایگاه خبری - تحلیلی اندیشه معاصر](#)

زنان باردار قربانی تعارض منافع سیستم پزشکی؟

روزنامه شرق - ۶ آذر ۱۴۰۰

◀ تعارض منافع در حوزه سلامت و درمان

روزنامه شرق: پس از پزشکان عمومی، ماماها بیشترین اعضای سازمان نظام پزشکی ایران را تشکیل می‌دهند. با وجود آنکه مامایی از معدود رشته‌های گروه پزشکی است که از سال ۱۳۰۷ خدماتش نظام‌مند شده و دارای شرح وظایف مصوب است اما آشفتگی در این صنف و رای تصور است. آشفتگی‌ای که از شرح وظیفه آنها در بیمارستان‌ها آغاز می‌شود، به اختصاص یافتن تعرفه‌های زایمان بسط پیدا می‌کند و روشن است به محض اینکه تضاد منافع یک گروه با گروهی دیگر خودنمایی می‌کند، آن کسی که قدرت بیشتری در دست دارد، جولان بیشتری هم خواهد داد. در واقع شکلی از تعارض منافع از سوی متخصصان زنان با ماماها در این جدال‌ها دیده می‌شود؛ چه در پرداخت تعرفه ماماها و چه استفاده از مامای همراه این تعارض منافع خودنمایی می‌کند. روی دیگر این تعارض منافع را شاید بتوان در بخش بیمه‌ای کشور بررسی کرد. آنجا که با وجود مصوبه شورای عالی بیمه در سال گذشته برای پوشش بیمه‌ای خدمات مامایی، تجربه زنان باردار و همچنین ماماها از مخالفت سازمان‌های بیمه برای بستن قرارداد با ماماها و پوشش بیمه‌ای نسخه الکترونیکی آنها خبر می‌دهد. مصوبه هفتادونهمین جلسه شورای عالی بیمه سلامت کشور که با حضور سعید نمکی، وزیر بهداشت وقت برگزار شده بود، پوشش بیمه‌ای ویزیت کارشناس و کارشناس ارشد مامایی در قالب طرح نسخه الکترونیک به تصویب رسید. امضای سازمان نظام پزشکی، وزیر بهداشت، وزیر کار، وزیر اقتصاد، سازمان تأمین اجتماعی و سازمان بیمه سلامت کشور هم در این مصوبه وجود دارد اما اجرا نمی‌شود.

ماریا صادقی، رئیس جمعیت ماماها‌های ایران، با اشاره به این معضل می‌گوید: «ما برای زن باردار نسخه می‌نویسیم؛ اما نسخه‌های الکترونیک‌مان پوشش داده نمی‌شود. در حالی که در یک مرکز تخصصی حرفه‌ای حضور داریم و فعالیت می‌کنیم اما وقتی زنان باردار به ما مراجعه می‌کنند و نسخه‌شان در مقابل سازمان بیمه ارزشی ندارد، مجبور می‌شوند سراغ متخصص زنان بروند».

چربایی این اختلال را از رئیس دبیرخانه شورای عالی بیمه سلامت پرسیدیم. **سجاد رضوی** ضمن تأیید ابلاغ مصوبه مورد اشاره به سازمان‌های بیمه، بی‌توجهی نسبت به آن را تخلف بیمه‌ها اعلام کرد: «ما مدت‌هاست که پیگیر این موضوع هستیم. مصوبه به سازمان‌های بیمه هم ابلاغ شده است و اگر از نسخه الکترونیک ماماها سر باز می‌زنند، قطعاً تخلف مرتکب شده‌اند؛ اما باید یک نکته مورد توجه قرار گیرد. در بسیاری از موارد زنان باردار به ماما مراجعه می‌کنند و پیرو دستور او سونوگرافی می‌دهند؛ اما به هر دلیلی سراغ پزشک متخصص هم می‌روند و پزشک زنان می‌گوید که این سونوگرافی مورد قبول من نیست و باید دوباره سونوگرافی بدهی. بیمه‌ها در شرایط عادی هزینه دو سونوگرافی در طول ۹ ماه را متقبل می‌شوند؛ در سایر نسخه‌ها هم این اتفاق می‌افتد. در غیر این صورت برای نظام درمان، سیستم بیمه و همچنین خود خانواده‌ها به‌صرفه‌تر است که نسخه‌های ماماها لحاظ شود، چون اصولاً ارزان‌تر هستند. در تمام دنیا هم عموماً در طول بارداری ماما اوضاع را مدیریت می‌کند و در شرایط خاص از متخصص زنان کمک می‌گیرد؛ اما متأسفانه در کشور ما این اتفاق رخ نمی‌دهد».

معرفی و نقد گزارش مصداق‌شناسی تعارض منافع در تأمین اجتماعی

زهرة سروش‌فر (کارشناس مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه) - ۶ آذر ۱۴۰۰
◀ تعارض منافع در حوزه تعاون، کار و رفاه اجتماعی

گزارش کارشناسی با عنوان «مصداق‌شناسی تعارض منافع در سازمان تأمین اجتماعی: گامی در جهت مبارزه با فساد و ارتقاء عدالت» توسط موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی به قلم زهرا اکبری در سال ۱۴۰۰ اجرا و در پاییز ۱۴۰۰ منتشر شده است. این گزارش همان‌طور که از عنوانش پیداست تلاش کرده است به موضوع تعارض منافع در سازمان تأمین اجتماعی بپردازد و مصادیق آن را در این سازمان شناسایی کند. گزارش از چندین جهت دارای نکات مثبت و قابل تأملی است که عبارت‌اند از

- تلاش در جهت شناسایی و استخراج موارد متعددی از مصادیق تعارض منافع در تأمین اجتماعی
 - مطالعه و بررسی گزارش‌ها و پژوهش‌های دیگری که در این زمینه تهیه شده است از جمله اینکه پژوهش در موارد متعددی به گزارش «موقعیت‌ها و مصادیق تعارض منافع در تأمین اجتماعی و راهکارهای مقابله با آن» که توسط مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی تهیه شده است، ارجاع داده است.
- اما در کنار نکات مثبت مواردی هم هست که اگر گزارش به آن‌ها توجه نموده بود، گزارش قابلیت کاربرد بیشتری پیدا می‌کرد. در اینجا به این موارد به‌طور مختصر اشاره می‌شود:
- اولین نکته‌ای که در خصوص گزارش تهیه شده توسط موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی قابل توجه است، عدم پرداخت گزارش به‌صورت کافی و مفصل به دستورالعملی است که توسط سازمان تأمین اجتماعی در تیرماه ۱۴۰۰ ابلاغ شد و مدیریت تعارض منافع را هدف خود قرار داد.
 - عدم توجه به مشکلات و مسائل قانونی و نواقصی که در قوانین سازمان وجود دارد که موجب شکل‌گیری برخی موقعیت‌های تعارض منافع در سازمان شده است، از دیگر مواردی است که خلأ آن در گزارش احساس می‌شود.
 - نپرداختن به راهکارهای رفع موقعیت‌های تعارض منافع احصا شده در گزارش یکی دیگر از مشکلاتی است که در گزارش به چشم می‌خورد و امکان استفاده و به‌کارگیری گزارش را توسط سیاست‌گذاران کاهش می‌دهد.

لازم به ذکر است که مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی نیز در مطالعه‌ای که در سال ۱۳۹۸-۱۳۹۹ در مورد موقعیت‌ها و مصادیق تعارض منافع در سازمان تأمین اجتماعی انجام داده به‌طور تفصیلی به این موضوع و ابعاد مختلف آن پرداخته است. این گزارش در دی ۱۳۹۹ در اختیار رئیس سازمان تأمین اجتماعی قرار گرفته بود.

شفاف شدن مصادیق تعارض منافع برای اعضای هیئت مدیره سازمان

احمد خرم (رئیس شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان) - ۴ آذر ۱۴۰۰
 ◀ تعارض منافع در حوزه مسکن و شهرسازی

رضا بشیر، رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان خراسان رضوی، در دیدار اعضای این سازمان با احمد خرم بحث تعارض منافع را دغدغه‌های مهم سازمان عنوان کرد و خواهان شفاف‌سازی تعارض منافع برای اعضای هیئت مدیره، گروه‌ها و کمیسیون‌های تخصصی، بازرسان و کارشناسان سازمان شد. وی با بیان مشکلات ایجاد شده بخصوص در شهرهای کوچک پیشنهاد داد تا این اجرای موضوع تا تعیین تکلیف اصلاح قانون نظام مهندسی متوقف شود. احمد خرم پس از استماع سخنان حاضرین به موضوع تعارض منافع پرداخت و گفت در یک سال اخیر بارها با وزارت راه و شهرسازی مکاتبه صورت گرفته و در جلسات متعدد درخواست سازمان مبنی بر عدم اقدام وزارت در این خصوص تا جمع‌بندی نهایی با شورای مرکزی به ایشان انتقال داده شد.

وی از جلسه خود، چند روز قبل از ابلاغ این دستورالعمل با وزیر سابق راه و شهرسازی و معاونت امور مسکن و ساختمان خبر داد و گفت متأسفانه بر خلاف قول مساعدی که در آن جلسه داده شد دستورالعمل تعارض منافع به همان شکل ابلاغ گردید. البته در رابطه با این موضوع توسط وزیر سابق محترم از بنده سوال شد که نظر شما در رابطه با تعارض منافع چیست و توضیح لازم ارائه شد مبنی بر اینکه روسای سازمان استان‌ها بدلیل تمام وقت بودن تعارض منافع شامل می‌شود ولی اعضای هیئت مدیره باتوجه به اینکه هفته‌ای ۲ تا ۴ ساعت فعالیت دارند مشمول تعارض منافع نباید باشند و برای آنها ثرم و حد و حدودی در سقف ظرفیتی که دارند باید اجازه داد و از طرف دیگر هر محرومیتی که ایجاد می‌شود باید حق محرومیت دیده و جبران شود بر همین اساس آقای مهندس اسلامی وزیر سابق محترم خطاب به آقای دکتر محمودزاده معاون محترم امور مسکن و ساختمان فرمودند این نکات قابل تامل است. لذا تقاضا کردیم که قبل از ابلاغ هر مصوبه و بخشنامه و دستورالعملی نظر سازمان نظام مهندسی کشور لحاظ شود. همچنین به این نکته تاکید شد که وزارت راه و شهرسازی مصوبات، دستورالعمل و بخشنامه‌ها را باید به سازمان نظام کشور ابلاغ کند و اختیار ابلاغ به سازمان استانها در آئین نامه اجرایی قانون به سازمان استان‌ها توسط رئیس سازمان کشور طبق بند ذ ماده ۱۱۶ باید انجام شود ولی دو روز بعد بخشنامه بدون لحاظ موارد فوق‌الذکر ابلاغ شد و پس از ابلاغ تا پایان زمان دولت دوازدهم پیگیری‌های متعددی انجام شده بی‌پاسخ ماند.

[سازمان نظام مهندسی ساختمان](#)

محتوای چندرسانه‌ای تعارض منافع

در هفته گذشته، یک برنامه تصویری مرتبط با تعارض منافع در فضای مجازی منتشر شد:

• [آخرین مصاحبه دکتر طریقت منفرد و ناگفته‌هایی درباره نظام سلامت کشور](#) / برنامه هزارتوی

سلامت / ۱ آذر ۱۴۰۰

بخشی از آخرین مصاحبه دکتر طریقت منفرد وزیر اسبق بهداشت پیش از مرگ درباره بیداد و فاجعه "تعارض منافع" پزشکان در نظام سلامت کشورمان است که به قیمت جان بیماران تمام می‌شود.

تحلیل فضای مجازی: تلاش پزشکان برای قاعده‌گذاری برای خود افزایش تعرفه و کمبود پزشک؛ پیامد انحصار پزشکان

محمد عادل

در هفته گذشته تعارض منافع در نظام سلامت و درمان کشور بیشتر مورد توجه کاربران قرار داشت. این انتقادات از یک سو به مداخله پزشکان در تعیین ظرفیت پزشکی از طریق ارسال نامه به رئیس جمهور و انحصار آن‌ها ارجاع داشتند و از سوی دیگر تلاش پزشکان برای افزایش تعرفه‌های خود را نشانه می‌گرفتند. تلاش برای عدم افزایش ظرفیت در حالی بود که برخی از این مسئولان خود به کمبود پزشک در کشور نیز اشاراتی داشتند. علاوه بر این، بحث تعارض منافع در مدیریت آب نیز با رخ دادن اعتراضات مردم اصفهان و چهارمحال و بختیاری از دیگر موضوعاتی بود که کاربران به آن پرداخته بودند.

در هفته گذشته اقدامات و اظهارنظرهای مقامات مسئول در نظام بهداشت و درمان کشور انتقادات گسترده‌ای را در میان کاربران برانگیخت. از یک سو این مسئولان تلاش داشتند که از افزایش ظرفیت پزشکی جلوگیری نمایند و از سوی دیگر در اظهارنظری دیگر از کمبود پزشک و احتمال فرستادن بیماران به کشورهای دیگر سخن می‌گفتند. مخالفت آن‌ها با افزایش ظرفیت در حالی بود که به بهانه مهاجرت پزشکان پیشنهادهایی مبنی بر افزایش تعرفه پزشکی داشتند. این اقدامات و سخنان از چشم کاربران پنهان نماند و انتقادات گسترده‌ای را در پی داشت.

مداخله پزشکان در جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی

در هفته گذشته در نامه‌ای که رسانه‌ها از آن با نام نامه چهار رکن سلامت به رئیس جمهور یاد کردند، بهرام عین‌اللهی وزیر بهداشت، علیرضا مرندی رئیس فرهنگستان علوم پزشکی کشور، محمد رئیس‌زاده رئیس سازمان نظام پزشکی و حسینعلی شهریاری رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی از رئیس جمهور به‌عنوان رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی درخواست کردند که طرح افزایش ظرفیت پزشکی که قرار بود در این شورا مورد بررسی قرار گیرد، از دستور کار خارج شود. همین اقدام کافی بود تا سیل انتقادات کاربران در فضای مجازی روانه این افراد شده و نسبت به تعیین تکلیف پزشکان برای نظام سلامت موضع بگیرند. عمده کاربران منتقد یکی از مشکلات نظام درمانی کشور را کمبود پزشک می‌دانستند و دلیل آن را وجود انحصار پزشکان در نظام سلامت. آن‌ها که پیش‌از این امید داشتند با تصمیم این شورا قدمی در راستای کاهش انحصار پزشکان برداشته شود، حال با مداخله آن‌ها در تصمیمات این شورا مواجه شده بودند.

محمد امینی رعایا، مدیر اندیشکده اقتصاد مقاومتی به همین مسئله پرداخت و در توییتری به آسیب موقعیت تعارض منافع قاعده‌گذاری برای خود اشاره داشت:

«آسیب مدیران یا ساختارهای دارای تعارض منافع آن است که در بهترین حالت حتی اگر افراد منتخب و تصمیم گیر، صالح و متخصص هم باشند، در زمان تصمیم گیری، ناخودآگاه از موقعیت دارای منفعت برای شخص یا صنف خود اثر می پذیرند و لذا تصمیماتی که اتخاذ می کنند، نمی تواند منافع ملی را حداکثر نماید.»

از سوی دیگر کاربرانی بودند که بیان می داشتند کمبود پزشک در ایران مسئله چندان مهمی نیست و نمی توان از مسئله ای که وجود ندارد، انحصار پزشکان را نتیجه گرفت. آن ها بیش از همه بر سوء مدیریت تأکید داشتند که سبب شده است بسیاری از پزشکان یا مهاجرت کنند و یا دست از شغل خود بکشند. به عنوان نمونه کاربری در این باره می نویسد:

«خب مگه مشکل کمبود پزشک؟ ۸ تا ۱۰ هزار پزشک بیکار، ظرفیت خالی رشته های کلیدی تخصص مثل بیهوشی و اورژانس، مهاجرت چهار هزار پزشک فقط تو سه ماه اخیر؛ یعنی مشکل کمبود پزشک نیست! نداشتن سیاست برای مدیریت درسته. منافع مردم در افزایش پزشک نیست.»

این کاربران مهم ترین پیامد منفی تسهیل ورود به رشته های پزشکی را کاهش کیفیت آموزشی و در نتیجه تربیت پزشکان نالایق می دانستند. چنانچه کاربری با تأکید بر این نکته ریشه وضعیت امروز را نه در انحصار که در نظام ارجاع می دانست:

«افزایش ظرفیت آموزش پزشکی بدون توجه به وضعیت بیمارستان های آموزشی اقدام خطرناکی است. این اقدامات اتفاقاً نقطه قوت پزشکی ایران (تربیت پزشکان حادق) را تهدید می کند. تعارض منافع هم اینجا چندان مؤثر نیست. آنچه مشکل ساز شده، نظام ارجاع است. آنجا که تشخیص و درمان (تجویز و بستری) در یک کانال واحد جریان دارد. ریشه تشخیص های غلط، فرآیند درمانی پرهزینه و عدم تعادل موجود در اقتصاد نظام سلامت در اینجاست. پی آدرس غلط نروید.»

مهاجرت پزشکان بهانه ای برای افزایش تعرفه پزشکی

در هفته گذشته در فضای مجازی بحث دیگری نیز حول وضعیت نظام بهداشت و درمان و به خصوص پزشکان شکل گرفته بود که دلیل آن [اظهارات محمد رئیس زاده](#)، رئیس سازمان نظام پزشکی بود. وی در اظهاراتی گفته بود که یکی از دلایل مهاجرت پزشکان کمبود درآمد آن ها است به گونه ای که «اگر الآن مطبی بخواهد سرپا بماند باید ویزیت صدوبیست هزار تومان بشود و با کمتر از این قابل تداوم نیست»؛ از این رو وی پیشنهاد افزایش شصت درصدی تعرفه های پزشکی را داشت. رئیس زاده از یک سو در این اظهارات گفته بود که به علت کمبود پزشک شاید مجبور شویم بیماران را برای درمان به دیگر کشورها بفرستیم و از سوی دیگر در نامه به رئیس جمهور خواستار عدم مداخله شورای عالی انقلاب فرهنگی در افزایش ظرفیت پزشکی شده بود. همین اظهارات در مورد افزایش هزینه درمان و جهت گیری های تناقض آمیز وی سبب واکنش انتقادآمیز کاربران شده بود. کاربری در مورد نگاه پزشکان به مردم به عنوان منبع درآمد می نویسد:

«وقتی سیستم سلامت کشور درمان محور باشه تا پیشگیری محور، بیمار هم حکم کیسه پول متحرک رو پیدا میکنه. دیگه بحث تعارض منافع بماند».

کاربر دیگری نیز سعی داشت با ارائه راه حل هایی مناسب تر به مشکل مهاجرت پزشکان پاسخ دهد:

«درست است که بسیاری از اقشار متخصص در همه رشته ها به علت آینده مبهم و شرایط اقتصادی نامساعد به فکر مهاجرت هستند اما در امر پزشکی می توان با دو راهکار ساده تا حدی از خروج این افراد جلوگیری کرد: ۱- تسهیل ورود به رشته پزشکی و شکست انحصار (ایجاد رقابت)؛ ۲- اصلاح رفتار نامناسب با اینترن ها و رزیدنت ها در بیمارستان که موجب دلزدگی آن ها از رشته و کشورشان می شود».

تعارض منافع در مدیریت آب

با شدت گرفتن اعتراضات به بی آبی در اصفهان و همچنین چهارمحال و بختیاری توجه کاربران به مسئله تعارض منافع در این بخش جلب شد. هرچند دلایلی که کاربران به آن ها استناد می کردند جای بررسی بیشتر دارد و آن ها با نگاهی محدود به مسئله نگرینسته اند؛ اما توجه به تعارضات احتمالی نشانه خوبی است که نشان می دهد کاربران به اهمیت مسئله تعارض منافع و پیامدهای آن پی برده اند. چنانچه کاربری در این رابطه می نویسد:

«در چهارمحال و بختیاری (شهرکرد) و اصفهان مردم معترض هرکدام قربانی یک مسئله هستند و آن تعارض منافع در مدیریت آب است».

کاربرانی که به تعارض منافع در مدیریت آب توجه نشان داده بودند، آن را فقط به وزارت نیرو و به خصوص شخص وزیر نسبت می دادند، در حالی که واضح است نمی توان آن چنان یک نفر را در این موضوع مقصر دانست و بحث تعارض منافع و گروه های پرنفوذ در مدیریت آب فراتر از شخص وزیر است. نمونه ای از اظهارات این چنینی را در زیر مشاهده می کنید:

«از سال ۷۶ (شروع بحران آب) تاکنون وزارت نیرو یا معاون منابع آب و نیرو در تسلط سه استان کویری کرمان، اصفهان و یزد بوده. بی آب ترین استان ها ساکن دار مرتبترین وزارت ها با آب».

دو نمونه از موقعیت تعارض منافع نظارت بر خود

یکی از موقعیت های تعارض منافع بحث نظارت بر خود است که طی آن نهادی در حالی که خود مجری امور است، خود نیز بر عملکرد خود نظارت دارد. در این حالت پرواضح است که این نهاد نمی تواند به خوبی وظیفه نظارتی خود را انجام دهد و در نهایت هیچ ارزیابی دقیقی از عملکرد مجری به دست نمی دهد. از جمله این موارد می توان به سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولیدکنندگان اشاره کرد که به عنوان نهادی نظارتی باید بر عملکرد شرکت های خودروسازی نظارت کند اما خود بخشی از وزارت صمت است. کاربری با اشاره به این موضوع می نویسد:

«سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان زیرمجموعه کدام نهاد است؟ وزارت صمت. مدیران خودروسازهای بزرگ داخلی را کدام نهاد تعیین می‌کند؟ بازهم وزارت صمت؛ یعنی شما اگر شکایتی از خودرو داخلی داشته باشید، باید شکایتتان را پیش رئیس خودروسازهای داخلی ببرید! قشنگ نیست.»

در هفته گذشته بحث [حقوق‌های نجومی](#) برخی مدیران شرکت پتروشیمی امیرکبیر نیز در رسانه‌ها و فضای مجازی خبرساز شد. یکی از افرادی که در لیست نجومی‌بگیران این شرکت بود، از روسای واحدهای نظارتی زیرمجموعه آن شرکت بود. در واکنش به همین موضوع یکی از کاربران به این موقعیت تعارض‌آمیز اشاره داشته و می‌نویسد:

«وقتی حقوق و مزایای مسئول حراست با تأیید مدیر هر مجموعه پرداخت میشه، چطور می‌شود توقع داشت وظیفه نظارتی در قبال مجموعه را درست انجام بده... بالاخره دستش زیر سنگ رئیسه!»

خبرنامه هفتگی مدیریت تعارض منافع

مجموعه مطالعه و پایش تعارض منافع در ایران - ۷۲

شماره هفتاد و دوم، ۳۰ آبان تا ۶ آذر ۱۴۰۰

دبیر خبرنامه: سمانه سهرابی

مجری: مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی

شماره واتساپ خبرنامه: ۰۹۳۳۱۴۴۱۸۲۲

